

БИЛТЕН 2023/2

Тема билтена:

Међународна сарадња

Фонд за науку
Републике Србије

Вештачка интелигенција остварује све бржи развој како у домену науке, тако и у новим областима примене. Као подсетник на потенцијал, али и одговорност коју развој вештачке интелигенције доноси, током самита Global Research Council-а у Хагу, директори фондова за науку из целог света обишли су поставку на којој су биле изложене Вермерова „Девојка са бисерном минђушом“ и интерпретација ове слике коју је генерисала вештачка интелигенција (више о самиту на стр. 21).

Билтен 2023/2

Уводна реч

Поштовани чланови научне заједнице,

С великим задовољством вам представљамо нови број Билтена Фонда за науку РС.

Захваљујући преданом раду нашег тима, Фонд за науку Републике Србије је у претходном периоду отворио јавне позиве за Програм ПРОМИС 2023 и Програм Доказ концепта и припремио предлоге Програма ДИЈАСПОРА 2023 и Програма ИДЕЈЕ 2023 који ће бити отворени у наредним месецима.

Поред припреме нових програма, Фонд за науку РС је пратио реализацију 318 пројеката на којима учествује 2.038 истраживача и прегледао завршне извештаје на програмима ПРОМИС, Програму за развој пројеката из области вештачке интелигенције и Специјалном програму истраживања КОВИД-19, док је за Програм ПРИЗМА припремљен и отворен јавни позив за Програмски одбор за евалуацију.

Фонд за науку РС је променио динамику извештавања о постигнутим научним резултатима и другим пројектним активностима за програме ИДЕНТИТЕТИ, Зелени програм сарадње науке и привреде и Програм ПРИЗМА.

Фокус активности је био посвећен јачању међународне сарадње и креирању нових партнерстава који ће донети нове прилике за наше истраживаче. За нас су посебно били значајни догађаји у организацији Science Europe и Global Research Council-а, у оквиру којих смо представили рад и програме Фонда за науку РС и имали прилике да разменимо искуства са неким од најистакнутијих фондова за финансирање науке у свету.

Надамо се да ће и овај број Билтена Фонда за науку РС бити информативан и користан за научну заједницу и друге заинтересоване читаоце, као и да ће омогућити наставак отворене комуникације и сарадње.

Фонд за науку Републике Србије

Тим Фонда за науку Републике Србије

О Фонду за науку РС

Стратешки циљ Фонда за науку РС је да обезбеди квалитетне услове за континуирани развој научноистраживачких и развојних активности у Републици Србији. Фонд за науку РС развија програме који обезбеђују високи научни ниво и иновативност резултата, конкурентност на међународном нивоу и релевантност у односу на изазове друштва у целини. Поред тога, програми Фонда за науку РС имају за циљ да подрже развој капацитета истраживача у Србији, интеграцију са међународним научним и технолошким пројектима, сарадњу са научном дијаспором и привредним сектором.

Програми Фонда за науку РС се реализују кроз компетитивне јавне позиве који омогућавају да сви истраживачи под истим условима могу да подносе предлоге пројеката како би остварили могућност за добијање финансијских средстава за реализацију научноистраживачких пројеката.

Процес селекције пројеката се обавља према унапред дефинисаним критеријумима изврсности, утицаја и реализације, који су познати истраживачима, а састоји се из двостепене евалуације коју спроводе независни експерти из одговарајуће научне области. Процедуре Фонда за науку, као и процедуре на основу којих се врши стручна евалуација пројеката, усаглашене су са процедурама које примењују други европски фондови за науку, како би се обезбедила компетитивност селекције пројеката, као и транспарентност, независност и објективност током одабира научноистраживачких пројеката.

Фонд за науку је од 2019. године отворио 10 програма, који су тренутно у различитим фазама реализације, и припремио 2 програма који ће бити отворени у наредним месецима.

Фонд за науку РС континуирано ради на стварању услова за висок ниво квалитета и утицаја научних истраживача који ће померати границе науке и допринети унапређењу нашег друштва. Зато ћемо и у будућности наставити да будемо партнер научној заједници Србије обезбеђујући финансирање неопходно за квалитетно бављење научним радом. У посебном фокусу Фонда за науку РС остаје обезбеђивање подршке истраживачима и научноистраживачким институцијама у јачању професионалних капацитета, унапређењу научног рада, запошљавању младих истраживача, куповини капиталне научне опреме и стварању врхунских научних резултата.

Изврсност

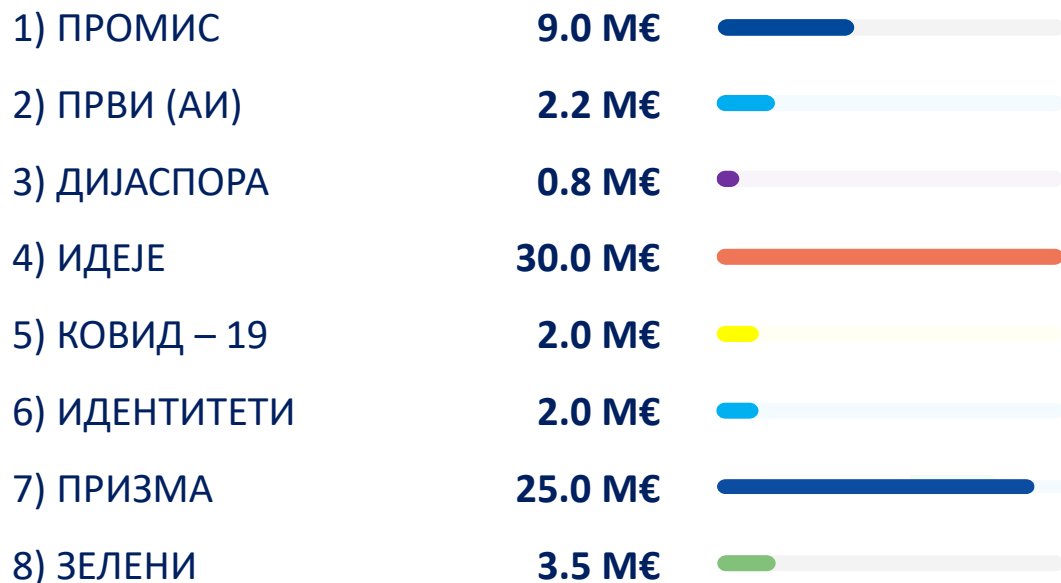
Утицај

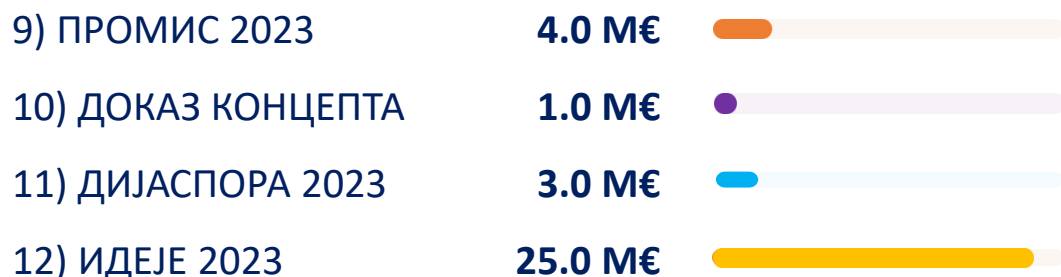
Реализација

Програми Фонда за науку РС

Нови програми у 2023. години

74,5 М€

укупан буџет за 8 програма

33 М€

укупан буџет за 4 нова програма у 2023. години

Средства за финансирање програма Фонда за науку РС обезбеђена су кроз буџет Републике Србије, као и на основу заједничког улагања Владе Републике Србије - Министарства науке, технолошког развоја и иновација, зајма Светске банке и бесповратне финансијске подршке Европске уније који чине део Пројекта SAIGE.

Информације о програмима Фонда за науку

Истраживачки програми

Бр.	1	2	3	4	5	6	7	8
Програми	ПРОМИС	ПРВИ (АИ)	ИДЕЈЕ	КОВИД-19	ИДЕНТИТЕТИ	ЗЕЛЕНИ	ДИЈАСПОРА	ПРИЗМА
Број пријављених пројеката	585	70	917	129	160	26	126	656
Број одобрених пројеката	59	12	105	14	16	20	92	...
Мин. одобрени буџет пројекта	25.261 €	121.296 €	67.943 €	46.865 €	73.063 €	140.503 €	4.499 €	...
Макс. одобрени буџет пројекта	200.000 €	200.000 €	499.535 €	406.612 €	145.763 €	191.237 €	10.000 €	...
Укупан одобрени буџет	8.964.169 €	2.207.774 €	29.999.198 €	1.973.435 €	1.999.993 €	3.500.000 €	797.591 €	25.000.000 €
Број истраживача из Србије	319	119	1041	128	115	215	268	...
Број научноистраживачких организација	51	19	98	19	29	37	43	...
Број истраживача из дијаспоре	0	3	19	4	0	3	88	...
Број истраживачица/истраживача	181/138	41/78	618/423	84/44	75/40	114/101	151/117	...
Број радова/Радова у међународним часописима/М21+М21а радова/Учешћа на међународним конференцијама	742/577/175/295	314/248/44	668/269/140/256	76/29/14/39	...	...	119/46/20/48	...

Програми међународне мобилности и сарадње

Програми у фази евалуације

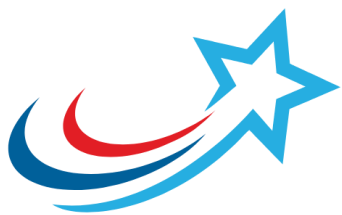
УКУПНО

Број одобрених пројеката	318
Укупан одобрени буџет	49.442.162 €
Број истраживача из Србије	2.038
Број научноистраживачких организација	131
Број истраживача из дијаспоре	117
Број истраживачица/истраживача	1.185/853
Број радова/Радова у међународним часописима/М21+М21а радова /Учешћа на међународним конференцијама	1.919/1.169/393/638

Јавни позиви за програме Фонда за науку у 2023. години

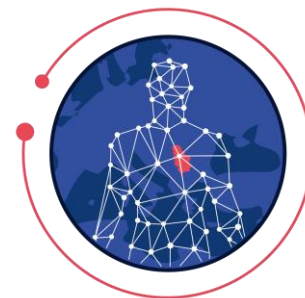
Програми Фонда за науку РС омогућавају истраживачима да јачају своје професионалне капацитете, повезују се са колегама из иностранства, објављују публикације у међународним часописима, улажу у капиталну опрему и опремање лабораторија које ће остати будућим генерацијама научника, развијају патенте, остварују сарадњу са привредом. Програми су тако осмишљени да оснажују научну заједницу у Србији за конкурисање на другим домаћим, али и иностраним конкурсима.

У току 2023. године планирано је објављивање четири нова позива, од којих су јавни позиви за програме ПРОМИС 2023 и Доказ концепта отворени, док ће позиви за програме ДИЈАСПОРА 2023 и ИДЕЈЕ 2023 бити отворени у наредним месецима.

1) ПРОМИС 2023

Подршка младим истраживачима и научницима у раној фази каријере (све научноистраживачке области)
Трајање програма: **2 године**
Датум отварања Јавног позива: **8.5.2023.**
Датум затварања Јавног позива: **10.7.2023.**

3) ДИЈАСПОРА 2023

Сарадња српске науке са дијаспором кроз реализацију заједничких пројеката (све научноистраживачке области)
Трајање програма: **2 године**
Отварање Јавног позива: **Q3/Q4 2023. ***

2) ДОКАЗ КОНЦЕПТА

Тестирање научних идеја, хипотеза или претпоставки са могућностима комерцијалне примене
Трајање програма: **1 година**
Датум отварања Јавног позива: **30.6.2023.**
Датум затварања Јавног позива: **15.9.2023.**

4) ИДЕЈЕ 2023

Подршка основним и примењеним истраживањима заснованим на извршним идејама (све научноистраживачке области)
Трајање програма: **3 године**
Отварање Јавног позива: **Q3/Q4 2023. ***

* Програми су припремљени и у фази су усвајања.

Рад Фонда за науку РС

Реализација програма Фонда за науку

Запослени Фонда за науку РС су током другог квартала пратили реализацију 318 пројеката, прегледали завршне извештаје на програмима ПРОМИС, ПРВИ (АИ) и КОВИД-19, организовали потписивање уговора о финансирању пројеката у оквиру Зеленог програма, пружали подршку истраживачима током пројектног извештавања, организовали Отворена врата за припрему предлога пројеката за Јавни позив за ПРОМИС 2023, отворили Јавни позив за програмски одбор за евалуацију у оквиру Програма ПРИЗМА. У оквиру програмских активности утрошено је 420.433.601,47 РСД. У другом кварталу, Фонд за науку је одржао састанак са представницима Светске банке у оквиру мисије на SAIGE пројекту, с којима је разговарао о напретку реализације програма, унапређењу процедура и припреми нових програма.

Почетак реализације пројеката – Зелени програм сарадње науке и привреде

У другом кварталу потписани су уговори о финансирању реализације пројеката са руководиоцима 20 пројеката у оквиру Зеленог програма, чиме је обележен и почетак имплементације овог програма. Истраживачи ће реализовати научноистраживачке пројекте у следеће две године средствима обезбеђеним из буџета РС у износу од 3,5 милиона евра. Зелени програм је усмерен на развој научних решења која ће у сарадњи са привредом пронаћи примену у смањењу загађења животне средине.

Отварање нових програма – ПРОМИС 2023 и Доказ концепта

Фонд за науку РС је током другог квартала, отворио два Јавна позива за подношење предлога пројеката у оквиру Програма за извршне пројекте младих истраживача и научника у раној фази каријере (ПРОМИС 2023) и Програма Доказ концепта. Програм ПРОМИС 2023 је намењен младим истраживачима и научницима у раној фази каријере, до 7 година након доктората. Јавни позив за подношење предлога пројеката је отворен 8.5.2023. године и траје до 10.7.2023. године. Укупан буџет Програма ПРОМИС 2023 је 4.000.000 евра. Програм Доказ концепта нуди финансијску и пословну подршку истраживачима за тестирање научних идеја или претпоставки са могућностима комерцијалне примене. Јавни позив за подношење предлога пројеката је отворен 30.6.2023. године и траје до 15.9.2023. године. Укупан буџет Програма Доказ концепта је 1.000.000 евра.

Оперативни рад Фонда за науку РС

Запослени Фонда за науку пружали су административну подршку раду органа Фонда за науку и стручну подршку истраживачима у примени правила програма и других важећих прописа приликом реализације пројеката, обављали уплате за реализацију научноистраживачких пројеката и реализовали набавке неопходне за несметано обављање делатности Фонда.

Запослени Фонда за науку РС су током другог квартала радили на развоју програма и измени процедура. У овом периоду измењена је динамика извештавања за програме ИДЕНТИТЕТИ, Зелени програм сарадње науке и привреде и Програм ПРИЗМА. Измењена процедура се примењује од 29.6.2023. године када је Влада Републике Србије дала сагласност на измене програмских Аката. Иста ова процедура је већ уграђена у нове програме Фонда за науку РС у 2023. години.

Међународна сарадња

Фонд за науку је наставио да ради на развоју међународне сарадње са циљем размене искустава и знања са иностраним партнерима. У другом кварталу, Фонд за науку је учествовао на годишњој скупштини Science Europe и самиту Global Research Council-a. Ове организације окупљају фондове за финансирање науке из Европе и света. Фонд за науку је организовао састанке са представницима иностраних фондова на којима је било речи о могућности креирања билатералних програма и повезивању истраживача из Србије са колегама из иностранства.

Рад органа Фонда за науку РС

Управни одбор је одржао 1 седницу 3.4.2023. на којој су усвојени Коначна ранг листа пројеката у оквиру Зеленог програма, Програм Доказ концепта, Измене и допуне Статута Фонда за науку, Измене и допуне програма - ИДЕНТИТЕТИ, Зелени програм и ПРИЗМА, и Правилник о признавању резултата евалуације предлога пројеката поднетих на позиве Европског савета за истраживања. Ово је била последња седница УО у овом мандату, коме је четворогодишњи мандат истекао 4.4.2023. године. До краја другог квартала 2023. није именован нови УО, стога у овом кварталу није било других седница. Научни савет је одржао 2 седнице на којима је дата сагласност на Коначну ранг листу пројеката у оквиру Зеленог програма, припремљен Програм Доказ концепта и дата сагласност на прикључење Фонда за науку на листу земаља учесница у програму European Research Council - ERC Visiting Fellowship. Надзорни одбор је одржао 1 седницу на којој је анализирано финансијско-материјално пословање Фонда за науку РС.

Развој Фонда за науку

Састанци са партнерима Фонда за науку

Састанци са представницима Светске банке

Светска банка је један од кључних партнера Фонда за науку РС, који је допринео развоју наше институције, не само обезбеђивањем финансијских средстава за реализацију пројеката, већ и подршком у развоју процедура и јачању интерних капацитета Фонда за науку.

Фонд за науку РС је 24.5.2023. године одржао састанак са представницима Светске банке у оквиру редовне мисије на SAIGE пројекту.

Са представницима Светске банке, Фонд за науку РС је разговарао о напретку реализације програма, поједностављењу процедура, припреми програма ДИЈАСПОРА 2023, планирању програма међународне сарадње и убрзавању процеса „time to contract“. На састанку је било речи и о околностима које могу утицати на брзину овог процеса, а које су део националне регулативе.

Поред менаџмента Фонда за науку РС састанку су присуствовали представници Светске банке Маја Анђелковић, Душко Васиљевић, Јелена Даниловић, представници SAIGE пројекта Виктор Недовић, Ивана Јовановић, као и чланови иностране радне групе за унапређење програма и процедура Фонда за науку РС.

Састанци са представницима иностране радне групе за унапређење програма и процедура Фонда за науку

Фонд за науку РС има редовне састанке са представницима радне групе за даље унапређење програма и процедура Фонда за науку коју чине инострани сарадници др Доротеа Штурн, др Адриан Кураж, др Франци Демшар и др Роко Андричевић. Представници Радне групе су међународно признати стручњаци са дугогодишњим искуством у научноистраживачком раду и управљању европским фондовима за науку и активно учествују и доприносе развоју Фонда за науку РС.

У другом кварталу 2023. године Фонд за науку РС је са представницима Радне групе одржао низ састанака чије су теме биле развој програма међународне сарадње, стратешко планирање првих билатералних програма, као и унапређење програма и процедура Фонда за науку РС.

Састанак Фонда за науку са представницима Светске банке

Састанак Фонда за науку са представницима Радне групе за унапређење програма и процедура

Унапређење процедура и програма Фонда за науку (ИДЕНТИТЕТИ, ЗЕЛЕНИ програм, ПРИЗМА и нови програми у 2023. години)

Фонд за науку РС је у претходном периоду у консултативном процесу са научном заједницом, домаћим и иностраним партнерима, радио на додатним активностима и механизмима подршке научној заједници и спровео потребне измене аката и процедура. Током другог квартала 2023. године измењене су процедуре које олакшавају истраживачима извештавање о напретку пројекта и поједностављене су административне процедуре у вези са потписивањем пројектне документације и изменама буџета на пројектима.

Измена динамике извештавања

Промењена је динамика извештавања на програмима ИДЕНТИТЕТИ, Зеленом програму сарадње науке и привреде и Програму ПРИЗМА

Фонд за науку РС је иницирао промену динамике извештавања имајући у виду да је оваква методологија препозната као адекватнија за праћење реализације активности и резултата на научноистраживачким пројектима.

Измењена процедура се примењује од 29.6.2023. када је Влада РС дала сагласност на измене Аката програма ИДЕНТИТЕТИ, Зеленог програма сарадње науке и привреде и Програма ПРИЗМА, чиме је ова измена званично окончана и одобрена. Ова процедура је уграђена и у нове програме Фонда за науку РС у 2023. години – ПРОМИС 2023, Дијаспора 2023 и ИДЕЈЕ 2023.

У оквиру ових програма, руководиоци ће на шестомесечном нивоу достављати Информацију о напретку пројекта која садржи важне административне, финансијске и научне резултате, док ће се детаљни извештаји подносити на годишњем нивоу.

Смањен је и обим и учесталост детаљног прегледа пратеће документације у склопу извештавања. Фонд за науку РС задржава право да у било ком тренутку изврши увид и проверу документације пројекта.

Једноставније административне процедуре

Измене правила потписивања пројектне документације и увођење флексибилнијих процедура за одобравање измене Буџета унутар буџетских категорија

Фонд за науку РС је у 2023. години наставио поједностављење административних процедура ради веће ефикасности.

На програмима ИДЕНТИТЕТИ, Зеленом програму сарадње науке и привреде и ПРИЗМА, шестомесечна Информацију о напретку пројекта ће од сада моћи да потписују руководиоци пројекта који имају овлашћење свих НИО учесника пројекта, што ће додатно убрзати и поједноставити процес пројектног извештавања за све руководиоце пројекта.

Годишње и завршне извештаје о реализацији пројекта потписују руководиоци пројекта, као и директори и декани научноистраживачких организација које учествују у реализацији пројекта.

Фонд за науку РС је увео флексибилније механизме и процедуре за одобравање измене Буџета унутар буџетских категорија, а све мање измене унутар Буџета могу да потписују руководиоци пројекта који имају овлашћење свих НИО учесника пројекта.

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

1) Програм ПРОМИС 2020-2022

Подршка младим истраживачима

Програм ПРОМИС 2020-2022 је први пилот програм Фонда за науку намењен изврсним пројектима младих истраживача. Програм је омогућио младим докторима наука да дефинишу сопствене програме истраживања, форме тимове и сарађују са одговарајућим лабораторијама и истраживачким центрима у Србији и свету. Програм је почео са имплементацијом 2020. године.

Од укупно 59 пројеката одобрених за финансирање у склопу ПРОМИС програма, у току другог квартала 2023. године, 1 пројекат је још увек у фази имплементације пројектних активности. У току је преглед завршних извештаја на програму.

8.964.169,42 € укупан одобрени буџет

200.000 € максимални одобрени буџет

59 пројеката

24 месеца трајања пројеката

Научни резултати на програму:

Укупан број радова	742
Број радова у међународним часописима	577
Број радова у врхунским међународним часописима (M21 и M21a)	175
Број учешћа на међународним конференцијама	295

Програм финансиран средствима:

Република Србија
Министарство науке,
технолошког развоја и иновација

Фонд за науку
Републике Србије

2) Програм ПРВИ (АИ)

Програм за развој пројеката из области вештачке интелигенције

Програм ПРВИ (АИ) има за циљ подстицање изврсности и релевантности научних истраживања у домену вештачке интелигенције у Србији, као и у развоју људских ресурса из домена вештачке интелигенције. Програм је реализован у оквиру два потпрограма, од којих је један намењен основним, а други примењеним истраживањима из области развоја вештачке интелигенције. За финансирање је одобрено 12 пројеката: 6 пројеката из основних и 6 из примењених истраживања. Свих 12 пројеката финансираних у оквиру овог програма завршило је реализацију пројектних активности. У току је преглед завршних извештаја на програму.

2.207.774,08 € укупан одобрени буџет

200.000 € максимални одобрени буџет

12 пројеката

24 месеца трајања пројеката

Научни резултати на програму:

Укупан број радова	314
Број радова у међународним часописима	248
Број радова у врхунским међународним часописима (M21 и M21a)	44

Програм финансиран средствима:

Република Србија
Министарство науке,
технолошког развоја и иновација

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

3) ДИЈАСПОРА 2020 – Ваучери за размену знања

Програм мобилности и сарадње са српском научном дијаспором

Програм сарадње српске науке са дијаспором представља финансијски подстицај научно-истраживачким организацијама, појединцима и истраживачким тимовима из Србије намењен развоју сарадње и подршци заједничким активностима са српском научном дијаспором. Програмом је омогућено финансирање краткотрајних посета научника из Србије стручњацима из дијаспоре, њиховим институцијама и организацији заједничких активности. На програму учествују 92 истраживачка тима у партнерству са научноистраживачким институцијама из 22 земље света, од САД, Канаде, Бразила, преко већине европских земаља, па све до Кувајта, Сингапура, Кине и Аустралије.

У другом кварталу 2023. године 64 пројеката је било у фази реализације, док су осталих 28 финализовани. У току је преглед завршних извештаја на програму.

797.591,59 € укупан одобрени буџет

10.000 € максимални одобрени буџет

92 пројекта

12 месеци трајања пројеката

Научни резултати на програму:

Укупан број радова	119
Број радова у међународним часописима	46
Број радова у врхунским међународним часописима (M21 и M21a)	20
Број учешћа на међународним конференцијама	48

Програм финансиран средствима:

Република Србија
Министарство науке,
технолошког развоја и иновација

Фонд за науку
Републике Србије

4) Програм ИДЕЈЕ

Подршка изврсним пројектима

Програм ИДЕЈЕ је тренутно највећи програм Фонда за науку који подржава 105 пројеката из свих научних области.

Програм ИДЕЈЕ подржава пројекте који се базирају на изврсним идејама које могу у будућности имати значајни утицај на развој науке и истраживања, али и других области друштва. Програм подразумева укључивање изврсних истраживача у научноистраживачки рад, јачање професионалних капацитета истраживача и стварање нових пројектних тимова. Програм се реализује у оквиру четири потпрограма: природне науке; техничко-технолошке науке; (био)медицинске науке; друштвене и хуманистичке науке.

Програм је у другој години реализације, а пројекти у фази имплементације пројектних активности.

30.000.000,00 € укупан одобрени буџет

499.535,17 € максимални одобрени буџет

105 пројеката

36 месеци трајања пројеката

Научни резултати на програму:

Укупан број радова	668
Број радова у међународним часописима	269
Број радова у врхунским међународним часописима (M21 и M21a)	140
Број учешћа на међународним конференцијама	256

Програм финансиран средствима:

Република Србија
Министарство науке,
технолошког развоја и иновација

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

5) КОВИД-19

Специјални програм истраживања КОВИД-19

Програм КОВИД-19 инициран је и припреман под околностима ванредног стања које је у Републици Србији проглашено поводом КОВИД-19 пандемије. 14 пројеката финансираних у склопу овог програма имали су за циљ да допринесу ефикасном научном одговору и омогуће бољу спремност и реаговање друштва на КОВИД-19 пандемију. На програму је учествовало 11 пројеката из области (био)медицинских наука, 2 из економских, социолошких, психолошких области истраживања и управљања сложеним системима и 1 из (био)медицинског инжењерства и ИТ.

У другом кварталу 2023. године један пројекат на програму КОВИД-19 је завршио фазу реализације, док је осталих 13 пројеката завршило са реализацијом у претходном периоду. У току је преглед завршених извештаја на програму.

1.975.435,71 € укупан одобрени буџет

406.612,43 € максимални одобрени буџет

14 пројекта

12 - 24 месеца трајања пројеката

Научни резултати на програму:

Укупан број радова	76
Број радова у међународним часописима	29
Број радова у врхунским међународним часописима (M21 и M21a)	14
Број учешћа на међународним конференцијама	39
Број регистрованих патената	1

Програм финансиран средствима: **THE WORLD BANK**
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

6) Програм ИДЕНТИТЕТИ

Пројекти из области друштвених и хуманистичких наука

Програм ИДЕНТИТЕТИ подржава пројекте из области друштвених и хуманистичких наука који се баве истраживањем различитих врста идентитета и начина на који они обликују наше друштво. Циљеви Програма су: подстицање изврности и релевантности научних истраживања у Србији у области друштвених и хуманистичких наука; афирмација значаја друштвених и хуманистичких наука за образовање и друштво у целини; унапређење међународне видљивости и сарадње у предметном домену науке. Предмет Програма су теоријске и емпиријске систематизације научних сазнања неопходних за (ре)дефинисање садржаја, форми и детерминанти идентитета, значај друштвених и културних идентитета за креирање јавних политика и доношење државних одлука.

У оквиру програма ИДЕНТИТЕТИ за финансирање је одобрено 16 пројеката. У току је реализација пројеката који се финансирају у оквиру овог програма.

У току овог квартала организоване су две радионице намењене руководиоцима пројеката, од којих је једна била посвећена пројектном управљању, а друга коришћењу Портала за извештавање и измени пројектне документације.

1.999.993,80 € укупан одобрени буџет

145.763,81 € максимални одобрени буџет

16 пројеката

24 месеца трајања пројеката

Програм финансиран средствима: Република Србија
Министарство науке,
технолошког развоја и иновација

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

7) Зелени програм сарадње науке и привреде

Почетак реализације пројеката

Зелени програм сарадње науке и привреде је програм Фонда за науку усмерен на развој научних решења која ће у сарадњи са привредом пронаћи практичну примену у смањењу загађења животне средине.

Пројекти су усмерени ка решавању изазова са којима се свакодневно суочавамо – загађење ваздуха, воде и земљишта, индустријско загађење и све већа количина отпада на нашој планети. Истраживачи ће развијати решења за елиминисање штетних материја, од органских загађивача, преко микропластике, пестицида, опасних хемикалија, тешких метала до електронског и пластичног отпада, чиме ће се допринети обнови деградираних екосистема.

Фонд за науку Републике Србије одржао је „kick-off“ састанак поводом почетка реализације пројеката у оквиру Зеленог програма сарадње науке и привреде, чиме је свечано обележен почетак реализације овог програма.

Коначну ранг листу пројеката одобрених за финансирање можете погледати на званичном сајту Фонда за науку, на следећем [ЛИНКУ](#).

У току другог квартала 2023. године, Фонд за науку РС је организовао једну радионицу намењену руководиоцима пројеката која је била посвећена пројектном управљању.

3.500.000 € укупан одобрени буџет

191.237 € максимални одобрени буџет

20 пројеката

24 месеца трајања пројеката

Број одобрених пројеката **20**

Укупан број истраживача **215**

Број истраживачица/истраживача **114/101**

Број руководитељки/руководилаца **5/15**

Број истраживача из дијаспоре **3**

Број НИО учесника на пројекту **37**

Број градова НИО учесника **7**

Потписивање уговора о финансирању реализације 20 пројеката Зеленог програма сарадње науке и привреде у просторијама Фонда за науку РС

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

8) Програм ПРИЗМА

Програм ПРИЗМА има за циљ да пружи подршку истраживањима која ће допринети развоју научних и практичних аспеката у области техничко-технолошких наука, експерименталних, као и практичних и клиничких истраживања која треба да допринесу побољшању здравља људи, истраживању значајних тема из области друштвених и хуманистичких наука у нашој земљи и развоју вештачке интелигенције. Програм ПРИЗМА ће подржавати основна и примењена истраживања у свим научним областима. Програм се реализује у оквиру шест потпрограма за развој научних истраживања у следећим научним областима: природне науке и математика, техничко-технолошке науке, (био)техничке науке, (био)медицинске науке, вештачка интелигенција, друштвене и хуманистичке науке.

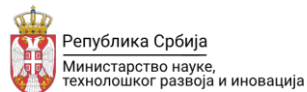
На Програм ПРИЗМА аплицирало је 656 истраживачких тимова, а 647 предлога пројеката је прошло у први степен евалуације. У току је први степен евалуације коју спроводи European Science Foundation, инострана агенција специјализована за евалуацију научних пројеката и са дугогодишњим искуством у овом домену.

Почетак другог степена евалуације се очекује у другој половини августа.

Састанак са руководиоцима предложених пројеката

Због временског померања почетка првог степена евалуације, услед промена процедура за ангажовање евалуатора, Фонд за науку је организовао онлајн састанак са руководиоцима предлога пројеката у оквиру Програма ПРИЗМА. На састанку је било речи о статусу програма, као и могућности конкурисања на различите програме Фонда за науку чији су позиви тренутно отворени или ће бити отворени током ове године. Наиме, Фонд за науку је омогућио механизам истовременог пријављивања на позиве у оквиру различитих програма и флексибилне могућности промене чланова тима након позитивног резултата евалуације. Састанку су присуствовала 192 руководиоца пријављених предлога пројеката.

Програм финансиран средствима:

25.000.000,00 € укупан буџет
300.000 € максимални буџет пројекта
656 пријављених предлога пројеката
36 месеци трајања пројеката

Посета представника Фонда за науку РС агенцији
European Science Foundation

Онлајн састанак са руководиоцима предлога
пројеката у оквиру програма ПРИЗМА

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

9) Програм ПРОМИС 2023

Отворен Јавни позив

Фонд за науку РС је 8.5.2023. године отворио Јавни позив за Програм за изврсне пројекте младих истраживача и научника у раној фази каријере - ПРОМИС 2023. Програм је намењен младим истраживачима и научницима у раној фази каријере, до 7 година након доктората. Истраживачи имају прилике да развијају нове идеје кроз реализацију основних и примењених истраживања у свим научним областима. На овај Јавни позив могу да конкуришу све акредитоване научноистраживачке организације у Србији.

Циљеви Програма су: оснаживање младих доктора наука за руковођење пројектима, јачање професионалних капацитета младих истраживача и научника на почетку каријере, укључивање изврсних младих истраживача у научноистраживачки рад, оспособљавање младих истраживача за конкурисање за истраживачке и развојне пројекте на националном и међународном нивоу, посебно у Европској унији, стварање нових пројектних тимова за изврсна научна истраживања, подршка научноистраживачком раду младе академске заједнице који ће имати утицај и значај за друштвени развој и привреду.

Јавни позив је отворен до 10.7.2023. године до 15 часова. Истраживачи предлоге пројеката подносе електронским путем, преко Портала за пријаву научних пројеката.

Укупан буџет програма ПРОМИС 2023 је 4 милиона евра. Средства су обезбеђена из буџета Републике Србије и кроз Пројекат акцелерације иновација и подстицање раста предузетништва у Републици Србији (Пројекат SAIGE), партнерски пројекат Републике Србије, Европске уније и Светске банке.

Датум отварања Јавног позива	8.5.2023.
Буџет програма	4.000.000 €
Макс. вредност предлога пројекта	150.000 €
Трајање пројеката	24 месеца
Максималан број чланова тима	6

Програм финансиран средствима:

Република Србија
Министарство науке,
технолошког развоја и иновација

#ЕУ
ЗА ТЕБЕ

Фонд за науку
Републике Србије

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

Подршка истраживачима ПРОМИС 2023

Отворена врата - Подршка истраживачима током припреме предлога пројеката за ПРОМИС 2023

У оквиру припреме предлога пројеката на отворени Јавни позив за програм ПРОМИС 2023, запослени Фонда за науку су организовали Отворена врата за све заинтересоване истраживаче. На овај начин је настављена пракса подршке током отворених јавних позива и пружања одговара на сва питања која истраживачи имају у вези са програмом и процесом припреме предлога пројеката. За истраживаче је организовано укупно **4 Отворених врата** на којима је учествовало **346** истраживача. Објављено је **211** питања и одговора са Отворених врата. Документи са питањима и одговорима са Отворених врата се могу пронаћи на званичном веб-сајту Фонда за науку РС, у оквиру странице Позиви, која се налази на следећем [ЛИНКУ](#).

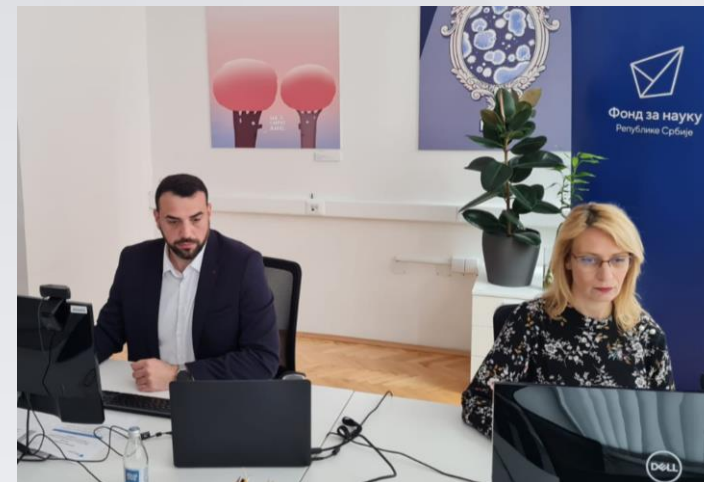
4 одржаних
Отворених врата

346 учесника
Отворених врата

211 објављених
питања и одговора
на нашем веб-сајту

Радионица на тему етике, животне средине и социјалног утицаја - Подршка истраживачима током припреме предлога пројеката за ПРОМИС 2023

У оквиру подршке истраживачима током припреме предлога пројеката, запослени Фонда за науку РС су организовали 2 радионице са темама посвећеним етичким питањима, питањима заштите животне средине и социјалног утицаја. Експерти ангажовани у сарадњи са Светском банком су истраживачима пружили додатне информације у вези са овим темама и помогли да адекватно попуне део предлога пројекта који се односи на етику, утицај на животну средину и социјални утицај који пројекат може да произведе.

Отворена врата у оквиру програма ПРОМИС 2023

Радионица на тему етике, животне средине и социјалног утицаја

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

10) Програм Доказ Концепта

Отворен Јавни позив

Фонд за науку Републике Србије отворио је 30.6.2023. године Јавни позив за пријаву научно-истраживачких пројеката у оквиру програма Доказ концепта који траје до 15.9.2023. године.

Програм Доказ концепта намењен је тестирању научних идеја, хипотеза, или претпоставки са могућностима комерцијалне примене.

Активности у оквиру позива Доказ концепта имају за циљ усмерење ка реализацији и комерцијализацији релевантног истраживачког резултата, проистеклог из научних истраживања. Фазе развоја у оквиру Програма укључују финансирање пројеката који ће се бавити истраживањима на нивоима технолошке спремности ТРЛ 2-3, који обухватају доказивање концепта и дефинисање тзв. минимално одрживог производа.

Циљеви Програма су:

1. Подршка трансформацији резултата истраживања у комерцијалне или друштвено корисне производе;
2. Повећање броја и квалитета пројеката спремних за комерцијалну примену;
3. Промовисање значаја интелектуалне својине у научно-истраживачком раду.

Програм подржава пројекте из свих научних области. Пројекти у оквиру овог Програма немају унапред задате теме.

Програм финансиран средствима:

ДОКАЗ КОНЦЕПТА

Датум отварања Јавног позива	30.6.2023.
Буџет програма	1.000.000 €
Макс. вредност предлога пројекта	2.400.000 РСД
Трајање пројекта	12 месеци

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

Праћење реализације пројеката

Организација надзорних посета пројектима

Током другог квартала 2023. године Фонд за науку је у склопу редовног праћења процеса реализације пројеката организовао надзорне посете пројектима финансираним у оквиру програма Фонда за науку.

Тим Фонда за науку је организовао надзорну посету пројектима AI4WorkPlaceSafety и CircuBot, чија је водећа НИО Факултет инжењерских наука Универзитета у Крагујевцу. Пројекат AI4WorkPlaceSafety је реализован у оквиру Програма за развој пројеката из области вештачке интелигенције, док се CircuBot реализује у оквиру Зеленог програма сарадње науке и привреде. Овом приликом Фонд за науку је извршио увид у архиву пројекта AI4WorkPlaceSafety и делове опреме који су купљени из средстава Фонда за науку. Када је у питању пројекат CircuBot, који је започео реализацију у оквиру Зеленог програма, са истраживачким тимом смо разговарали о плановима за реализацију пројекта у наредном периоду.

Надзорне посете су организоване и пројектима QUAM, чија је водећа НИО Природно-математички факултет Универзитета у Нишу и пројекту ElectroSoil чија је водећа НИО Грађевинско-архитектонски факултет Универзитета у Нишу. Ови пројекти се реализују у оквиру програма ИДЕЈЕ. Руководиоци и чланови пројектних тимова ова два пројекта су упознали представнике Фонда за науку са пројектним активностима, као и са плановима, циљевима и очекиваним резултатима. Тим Фонда за науку је обавио увид у опрему која је набављена кроз пројекте, као и архиву и пројектну документацију пројеката QUAM и ElectroSoil.

Надзорна посета пројектима AI4WorkPlaceSafety и CircuBot, Универзитет у Крагујевцу

Надзорна посета пројектима QUAM и ElectroSoil, Универзитет у Нишу

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ

Подршка истраживачима

Инфо-дани Фонда за науку

Фонд за науку Републике Србије је током другог квартала 2023. године у сарадњи са универзитетима у Србији организовао инфо-дане током којих су представљени рад, програми и резултати рада Фонда за науку РС, као и нови програм ПРОМИС 2023 намењен младим истраживачима и научницима у раној фази каријере, до седам година након доктората.

Инфо-дани су организовани у оквиру Универзитета у Крагујевцу и Универзитета у Нишу.

Ови догађаји окупили су младе истраживаче заинтересоване за пријаву предлога пројеката на јавни позив у оквиру програма ПРОМИС 2023.

Велико интересовање и постављена питања су нам била одличан показатељ њихове посвећености током припреме предлога пројеката. Представници Фонда за науку су одговорили на сва питања, са присутнима поделили искуства са претходних позива и указали на најчешће грешке током припреме предлога пројеката.

Инфо-дан представља још једну активност коју Фонд за науку организује како би информисао научну заједницу о активностима институције, али и пружио важне информације истраживачима заинтересованим за отворене јавне позиве на програме Фонда за науку.

Организација инфо-дана у згради Ректората Универзитета у Крагујевцу

Организација инфо-дана у згради Ректората Универзитета у Нишу

Сарадња са научном заједницом

Састанак са Заједницом Института Србије

Фонд за науку РС је одржао 5.5.2023. састанак са представницима Заједнице института Србије. На састанку се разговарало о аспектима научноистраживачког рада, програмима и активностима Фонда за науку. Важне теме разговора су биле динамика потрошње буџетираних средстава на пројектима, развој процедура за будуће јавне позиве, као и унапређење процедура које је Фонд за науку спровео. Једна од тема разговора била је и динамика планирања и спровођења пројеката која у великој мери зависи од примене Закона о јавним набавкама. Научни рад често подразумева стварање нових потреба и решења, што захтева бржу и ефикаснију процедуру у односу на постојећу. Учесници састанка су се усагласили да је ово једна од важних тема научне заједнице у Србији и да је у наредном периоду потребна отворена дискусија са свим важним актерима.

Састанак са Синдикатом науке

У згради Савеза Самосталног синдиката Србије 18.5.2023. је одржана седница Републичког одбора синдиката, којој су присуствовали министарка науке, технолошког развоја и иновација др Јелена Беговић, државни секретар Вукашин Гроздић, помоћница министра др Марина Соковић, менаџерке за програме и пројекте Фонда за науку РС Ана Стевановић Здравев и Наталија Радошевић и директор Фонда за иновациону делатност Иван Ракоњац. Министарка је присутнима изложила активности Министарства у остваривању Закона о науци и истраживањима. Представнице Фонда за науку говориле су о активностима у претходном периоду и измени процедура ради постизања боље ефикасности, и одговориле на сва питања постављена током отворене дискусије. Синдикат науке је похвалио смањење административних захтева и измену процедура која олакшава истраживачима пријављивање на позиве Фонда за науку.

Састанак са представницима групе Научна заједница Србије

Фонд за науку РС је одржао састанак 6.6.2023. са представницима Фејсбук групе Научна заједница Србије на којем је било речи о изазовима са којима се суочавају истраживачи у Србији. На састанку је било речи о активностима и програмима Фонда за науку, као и механизмима додатне подршке научној заједници.

Захваљујемо се учесницима сва три важна састанка који су изнели конструктивне предлоге за унапређење процедура и програма, а у наредном периоду планирамо наставак разговора на ове значајне теме.

Састанак Синдиката науке на којем су учествовали представници Министарства науке, технолошког развоја и иновација, Фонда за иновациону делатност и Фонда за науку

Међународна сарадња

Генерална скупштина Science Europe

Фонд за науку РС је учествовао на генералној скупштини Science Europe, међународне организације која окупља институције из европских земаља које финансирају науку и учествују у креирању европске научне политике. Заједно, сваке године, ове организације улажу у истраживања 22,4 милијарде евра.

На скупштини смо разговарали о приоритетима организације Science Europe и важним темама за развој науке у Европи.

Једна од главних тема било је веће улагање у науку и иновације, тако да дугорочан циљ буде годишње издвајање за науку изнад 3% БДП-а у свим државама Европе.

Чланице Science Europe су дискутовале о међународној сарадњи на пољу истраживања и јачања европске истраживачке заједнице, мобилности и флукуацији научника између држава, значају успостављања заједничке сарадње и стварању услова за повратак научника у матичне државе. На скупштини је истакнуто да је један од приоритета у наредном периоду убрзавање преласка на отворену науку.

Представници фондова за науку из Европе су се сложили око тога да је важно подржати иновације у дигиталној технологији, чистој технологији и биотехнологији. Један од закључака разговора био је да дигитална револуција ствара нове могућности за објављивање и дељење података из истраживања који се могу искористити за решавање националних и глобалних друштвених изазова.

Фонд за науку је најмлађи члан ове организације која ради на јачању капацитета како би се створили најбољи могући услови и стратегије за развој истраживања.

Представници европских агенција и фондова за финансирање науке на Генералној скупштини Science Europe

Председник Science Europe др Марк Шилц и в.д. директора Фонда за науку РС др Милица Ђурић-Јовичић

Представници Фонда за науку РС са колегама из Фонда за науку Аустрије

Међународна сарадња

Годишњи самит организације Global Research Council

Фонд за науку РС је учествовао на годишњем самиту организације Global Research Council (GRC), која окупља најистакнутије националне агенције и фондове за финансирање науке из целог света.

Самит је одржан у Хагу, а домаћин је био Dutch Research Council који је организовао догађај у сарадњи са Sao Paulo Research Foundation. GRC је окупио 160 учесника, међу којима и 63 директора и руководиоца светских агенција и фондова за науку.

Главне теме самита су биле вредновање научног рада и рада истраживача и принципи и праксе финансирања истраживања у области климатских промена. Учесници су разговарали о стратегијама и важним активностима, имајући у виду континуирану потребу за међународном сарадњом и промоцијом знања у сусрет глобалним изазовима. Чланице GRC су усвојиле две значајне декларације о принципима и праксама које се односе на главне теме. Кроз регионалне састанке и сесије, дискутовано је и о интегритету истраживача, ризицима, процени истраживања, трансдисциплинарном приступу истраживањима, као и принципима једнакости, различитости и инклузије.

В. д. директора Фонда за науку РС др Милица Ђурић-Јовичић на самиту је представила рад, програме и процедуре Фонда за науку РС. Као један од најмлађих партнера, Фонд за науку РС је дочекан срдачном добродошлицом, а представници других фондова су исказали велико интересовање за наш брзи развој и резултате.

Поред јачања сарадње са европским фондовима, за Фонд за науку РС су посебно били значајни разговори са иностраним партнерима о процедурама, вредновању истраживачког рада, добрим праксама које примењују други фондови, заједничким иницијативама, као и о изазовима са којима се сусрећу истраживачи. Поред повезивања фондова и агенција, резултат самита је и развој платформи за умрежавање научника и нових билатералних и мултилатералних сарадњи.

Фонд за науку РС је у оквиру самита учествовао и на важном регионалном европском састанку под називом „Making research assessment reform a global endeavour“ који је организовала Science Europe у сарадњи са Коалицијом за унапређење процене истраживања (COARA).

Фонд за науку на годишњем самиту Global Research Council

Др Милица Ђурић Јовичић са председником National Research Foundation of Korea Ли Кванг-бок (лево) и директором US National Science Foundation др Сетураманом Панчанатаном (десно)

Међународна сарадња

Састанци са институцијама и фондовима за финансирање науке

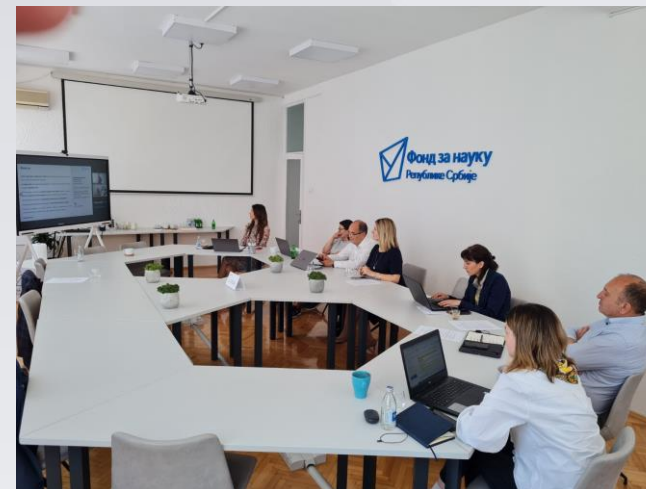
Фонд за науку РС је у другом кварталу 2023. године наставио комуникацију и развој сарадње са институцијама и фондовима за финансирање науке. Значајни разговори су вођени са фондовима из Аустрије и Немачке.

Сарадња са Фондом за науку Аустрије

Фонд за науку Републике Србије започео је сарадњу са Фондом за науку Аустрије. Др Милица Ђурић-Јовичић, в. д. директора Фонда за науку РС и Соња Будиша Миленковић, менаџерка за међународну сарадњу Фонда за науку РС, представиле су рад и процедуре наше институције, као и резултате програма. Др Кристоф Бернројтер, менаџер за међународне програме Фонда за науку Аустрије, поделио је са нама богато искуство овог фонда у домену реализације програма и финансирања пројеката, као и у имплементацији међународних програма. У фокусу састанака је била међународна сарадња и повезивање истраживача из наше две државе, будући да српски научници имају велики број заједничких публикација са колегама из Аустрије.

Сарадња са Немачком фондацијом за истраживање

Фонд за науку Републике Србије започео је сарадњу са Немачком фондацијом за истраживање, државном институцијом која финансира научна истраживања у Савезној Републици Немачкој са годишњим буџетом од око 3,6 милијарди евра. У 2022. години, Немачка фондација за истраживање је финансирала 31.750 пројеката и подржала 879 истраживачких колаборација. Са немачким колегама смо разговарали о активностима наших институција, програмима и процедурама. Менаџерка за међународну сарадњу Фонда за науку РС Соња Будиша Миленковић представила је досадашњи рад и постигнуте резултате програма Фонда за науку РС, као и планове за наредни период, док су представници Немачке фондације за истраживање говорили о процесу креирања програма и развоју процедура. Будући да у Европи српски истраживачи имају највећи број заједничких, међународних публикација са немачким истраживачима, са немачким колегама смо разговарали о развоју билатералног програма сарадње и могућностима повезивања истраживача из наше две државе.

FWF Der Wissenschaftsfonds.

DFG Deutsche
Forschungsgemeinschaft
German Research Foundation

ЕУ недеља могућности

Представљање рада и програма Фонда за науку РС

Делегација ЕУ у Србији и Влада Републике Србије организовали су ЕУ недељу могућности од 21.6. до 26.6.2023. године у Београду, Новом Саду и Нишу. Током пет дана одржано је више од 120 информативних сесија и панела, а заинтересовани учесници су могли да сазнају више о програмима, пројектима и фондовима ЕУ. Представљене су и бројне могућности за предузетнике, привреднике, пољопривреднике, студенте, ученике, наставнике, иноваторе, институције, локалне самоуправе, медије, удружења грађана и друге организације.

Теме које су биле у фокусу:

- Економија и бизнис
- Образовање младих и спорт
- Култура, медији и цивилно друштво
- Локални развој, енергетика, зелена транзиција и прекогранична сарадња
- Пољопривреда

У оквиру ЕУ недеље могућности, Фонд за науку Републике Србије је представио резултате, програме и процедуре Фонда за науку РС, као и нови програм ПРОМИС 2023, намењен младим истраживачима и научницима у раној фази каријере, до 7 година након доктората.

Програми Фонда за науку РС - ПРОМИС 2023 и ПРИЗМА, финансирају се из ЕУ ИПА средстава.

У оквиру ЕУ недеље могућности, менаџерка за програме и пројекте Ана Стевановић Здравев представила је резултате, програме и процедуре Фонда за науку Републике Србије

Фонд за науку
Републике Србије

#ЕУ
ЗА ТЕБЕ

Фонд за науку
Републике Србије

Играј за човечанство! Наука за све

Фонд за науку на 65. Међународном сајму технике и техничких достигнућа

Међународни сајам технике и техничких достигнућа, 65. по реду, био је отворен од 16.5. до 19.5.2023. године у Београду.

Део овогодишњег Међународног сајма технике и техничких достигнућа била је изложбена поставка Републике Србије Играј за човечанство! Наука за све, коју је организовала Влада Републике Србије, Министарство науке, технолошког развоја и иновација, Министарство информисања и телекомуникација и Министарство просвете.

У оквиру ове изложбе нашле су се 83 појединачне поставке 46 излагача, међу којима су своја иновативна решења, производе и научна достигнућа представили научни институти, факултети, иновациони центри, научно-технолошки паркови, стартапови, приватне компаније, представници привреде, као и пројектни тимови финансирани у оквиру програма Фонда за науку РС.

Изложбену поставку Републике Србије посетило је скоро 19.000 посетилаца.

Фонд за науку РС је на Сајму представио 5 научноистраживачких пројеката који су финансирани кроз наше програме и резултате који су истраживачки тимови остварили. Посетиоци Сајма су имали прилику да у оквиру поставке Фонда за науку РС сазнају више о примени вештачке интелигенције за већу безбедност на раду, развоју биолошког препарата за лечење маститиса код крава, агенса за сузбијања афлатоксина на кукурузу, развоју специјалног материјала за конзервацију споменика и очувању аутохтоних сорти шљива методом криопрезервације.

На панелу у оквиру изложбене поставке Министарства науке, чија је тема била „Наука за све“, посетиоци су могли да сазнају више о програмима Фонда за науку РС, досадашњим резултатима програма, развоју процедура, сарадњи са државним и међународним институцијама и представљању пројеката и резултата које су истраживачи остварили.

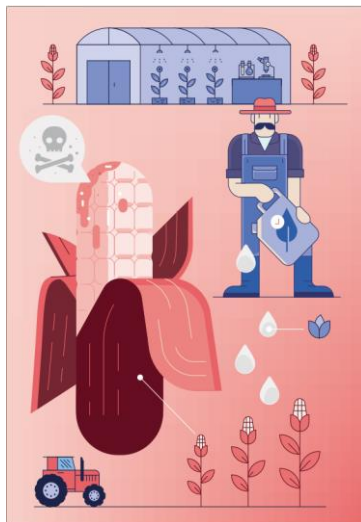

Представљање пројеката и рада Фонда за науку РС и пројеката подржаних кроз програме Фонда за науку РС у склопу изложбене поставке Играј за човечанство! Наука за све на 65. Међународном сајму технике

Играј за човечанство! Наука за све

Фонд за науку на 65. Међународном сајму технике и техничких достигнућа

У оквиру представљања рада и подржаних пројеката, Фонд за науку је на Међународном сајму технике и техничких достигнућа окупио 5 истраживачких тимова – 4 пројектна тима који су подржани кроз програм ПРОМИС 2020–2022: BioSolAfla, CryoPlum, Infobomat, Modeco2000, као и пројектни тим са Програма за развој пројеката из области вештачке интелигенције под називом AI4WorkplaceSafety. Посетиоци су имали прилику да сазнају више о резултатима и производима који се развијају кроз ове пројекте и значају који ће ова решења имати у различитим областима живота. Међународни сајам технике је представљао још једну добру прилику да покажемо важне научне резултате наших истраживача.

#BioSolAfla

Истраживачки тим је развио биолошки препарат за заштиту кукуруза који без употребе пестицида смањује инфекцију кукуруза афлатоксигеним гљивама и спречава контаминацију афлатоксином, канцерогеном супстанцом штетном по здравље људи.

Више о пројекту сазнајте на следећем [ЛИНКУ](#).

#CryoPlum

Пројекат је развио и усавршио технике криопрезервације (чување биљног материјала у течном азоту на -196°C) која омогућава очување 9 аутохтоних сорти шљиве немерљиве генетичке и културне вредности за нашу земљу.

Више о пројекту сазнајте на следећем [ЛИНКУ](#).

#InfoBomat

Истраживачи су развили биљни препарат на бази етарских уља пореклом из Србије за лечење маститиса код крава који смањује употребу антибиотика и доприноси бољем здрављу крава, мањем губитку млека и квалитетнијим млечним производима.

Више о пројекту сазнајте на следећем [ЛИНКУ](#).

#MoDeCo2000

Истраживачи су радили на употреби сировина, материјала и технологија који су се користили за градњу у Римском царству на простору наше земље уз примену нових индустријских решења за развој компатибилног малтера за очување грађевина тог периода.

Више о пројекту сазнајте на следећем [ЛИНКУ](#).

#AI4WorkplaceSafety

Пројекат је развио алгоритам вештачке интелигенције за детектовање, предвиђање и превенцију повреда на раду који спречава неправилно извршавање репетитивних радних задатака чиме се омогућава већа безбедност на раду и смањују трошкови здравствене заштите.

Више о пројекту сазнајте на следећем [ЛИНКУ](#).

Наука у медијима

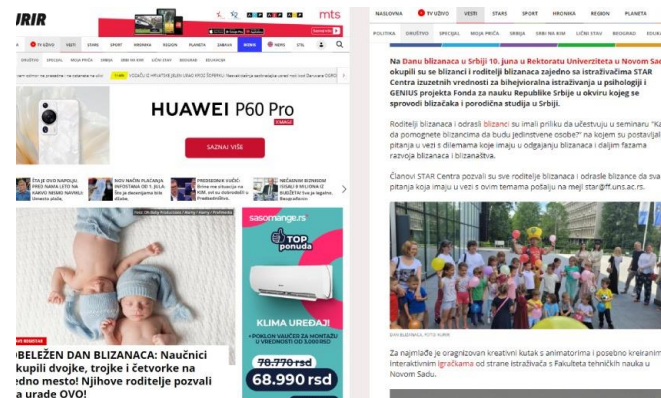
„Фонд за науку РС обезбедио 4 милиона евра за младе истраживаче“, чланци о отварању програма ПРОМИС 2023 – Танјуг, Политика, Новости, Еспресо, Информер, Ало (12.5.2023). Једна од вести се налази на следећем [ЛИНКУ](#).

„Разговор о новом програму Фонда за науку РС намењеном младим истраживачима“, радио интервју поводом отварања програма ПРОМИС 2023 – Радио Београд 1 (16.5.2023). Интервју је на следећем [ЛИНКУ](#).

„Отварање новог програма Фонда за науку РС и успеси младих истраживача“, гостовање у Јутарњем програму РТС-а (8.6.2023). Емисију погледајте на следећем [ЛИНКУ](#).

„Истраживачи спроводе близаначку и породичну студију у Србији“, чланак о пројекту GENIUS, Програм ИДЕЈЕ – Курир (10.6.2023). Чланак се налази на следећем [ЛИНКУ](#).

„Фонд за науку отвара 4 нова програма вредна 33 милиона евра“, интервју са в.д. директором Фонда за науку РС, др Милицом Ђурић-Јовичић – Biznis.rs (14.6.2023). Интервју је на следећем [ЛИНКУ](#).

„Прелиминарна студија о упитним здравственим понашањем грађана Србије“, ТВ прилог о пројекту Reason4health, Програм ИДЕЈЕ – Дневник, РТВ (26.6.2023). Прилог погледајте на следећем [ЛИНКУ](#).

Порука Билтена 2023/2

„Као што муња у тамној ноћи обасја путнику цео хоризонт пред њим, тако се таквом муњом у мозгу генијалног човека отварају у науци нови видици и откривају нове области науке“.

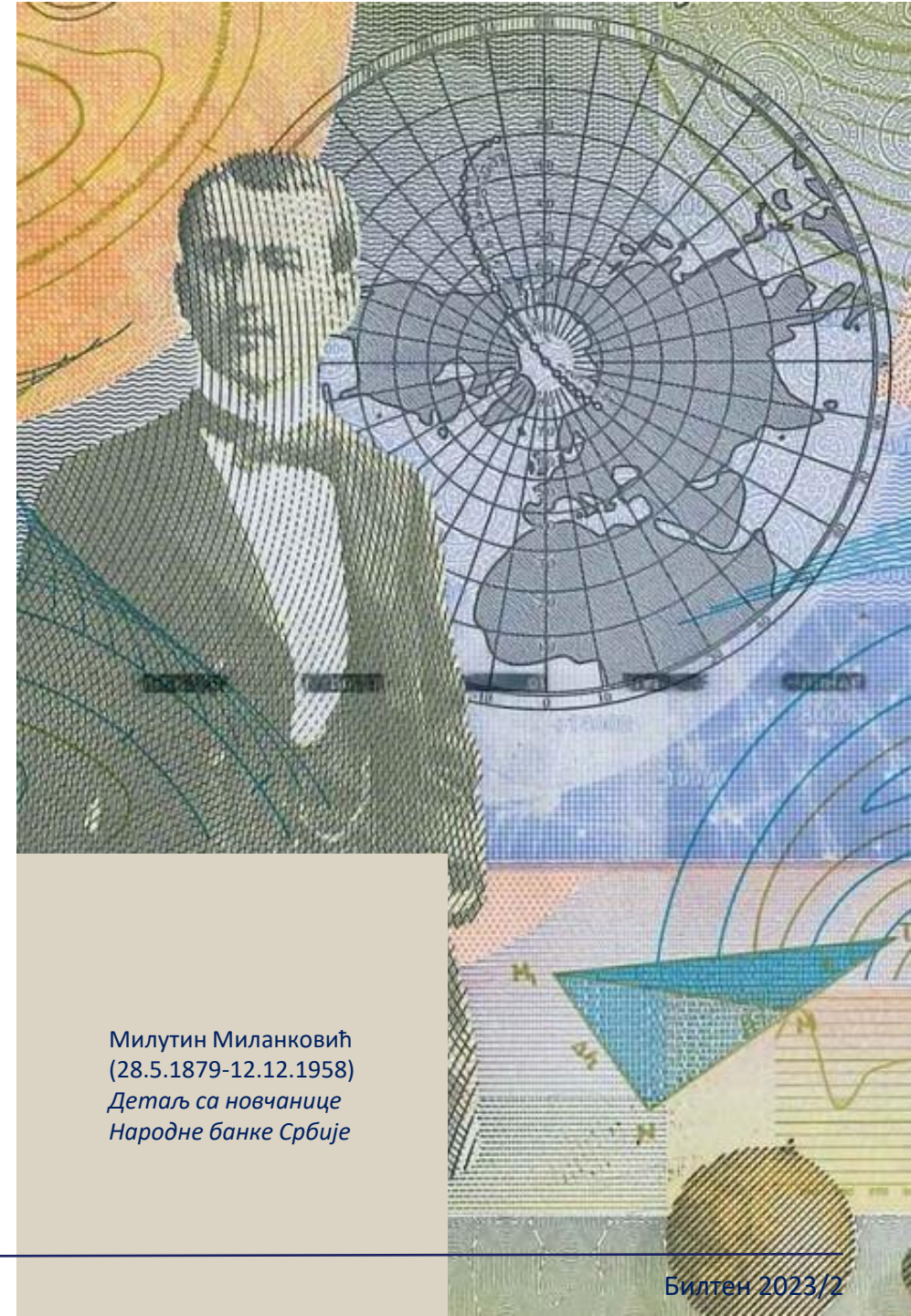
Милутин Миланковић, српски математичар, геофизичар, грађевински инжењер, климатолог и астроном

Развој науке се темељи на важној чињеници – долазак до нових и значајних открића не би био могућ без сталног напора научника да дубље проникну у свет око нас, покушавајући да разумеју начин на који он функционише. На том путу научници никада нису сами. Делећи знање међу собом, они прелазе границе времена и простора у заједничком раду на развоју научних открића.

Разумевајући колико је размена знања и идеја важна за решавање глобалних изазова, колико је значајно комбиновање вештина како би се пронашла свеобухватна и иновативна решења, Фонд за науку РС је у претходном периоду радио на јачању међународне сарадње кроз активности које су укључивале разговоре са истакнутим иностраним фондовима и учешће на догађајима значајних међународних организација. Комуникација са иностраним партнерима допринеће развоју билатералних и мултилатералних програма, повезивању научника из Србије са колегама из иностранства и развоју нових колаборација.

Поред јачања међународне сарадње, Фонд за науку РС је, имајући у виду потребе истраживача, направио значајне измене динамике извештавања на програмима ИДЕНТИТЕТИ, Зеленом програму сарадње науке и привреде и Програму ПРИЗМА, чиме је наставио претходно започету иницијативу унапређења и повећања ефикасности процедура.

У наредном периоду, Фонд за науку РС ће наставити да ствара нове могућности за истраживаче које ће допринети напретку научних истраживања и решавању глобалних изазова.

Милутин Миланковић
(28.5.1879-12.12.1958)
*Детаљ са новчанице
Народне банке Србије*

Контакт

Фонд за науку Републике Србије

Адреса седишта:

Немањина 22-26, Београд, Србија

Адреса обављања делатности:

27. марта 39/II, I спрат, Београд, Србија

Контакт имејл:

kabinet@fondzanauku.gov.rs

Интернет страница:

www.fondzanauku.gov.rs

У заједничком циљу развијања науке, Фонд за науку остаје отворен за сва питања научне заједнице и њене конструктивне примедбе. Уколико имате коментар, похвалу, предлог или приговор које се односе на рад, програме или процедуре Фонда за науку РС, можете их послати на адресу: misljenje@fondzanauku.gov.rs

Рад Фонда за науку РС можете пратити преко друштвених мрежа

Instagram

fondzanauku_rs

Twitter

fondzanauku_rs

Facebook

Фонд за науку Републике Србије – Science Fund of the Republic of Serbia

LinkedIn

Фонд за науку Републике Србије – Science Fund of the Republic of Serbia

YouTube

Фонд за науку Републике Србије – Science Fund of the Republic of Serbia

#fondzanauku #nauka

#sciencefund #sfrs

#naukacespazitivvet

#science #trustinscience

Фонд за науку
Републике Србије

Република Србија
Министарство науке,
технолошког развоја и иновација

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

#EY
ЗА ТЕБЕ